

חידון קהוט לפורים

שאלות, תשובות והרחבות

קקל בכרזות

1. על פי המסופר במגילת אסתר, שמה של אסתר המלכה הוא:

- ושתי
- מיכל
- **הדסה**
- אין לה שם נוסף

הידעתם?

במגילת אסתר כתוב: "וַיְהִי אִמֶּן אֶת הַדָּסָה הִיא אֶסְתֵּר" (אסתר ב, יז). מחקר אטימולוגי ופרשנים מצאו כי השם "אסתר" לקוח משמה של אלת האהבה והפריון הבבלית אֶשְׁתֵּר' או מן המילה הפרסית סתארה (ستاره stāra), שמשמעותה "כוכב".

2. על פי שיר הרעשן, מה נשאר לזכר המן?

- רעשן
- מסיכה
- **אוזני המן**
- מגילה

הידעתם?

מצ"ב מתכון לאוזני המן:

[/https://greenwin.kkl.org.il/features/holidays/purim/recipes/ozney-haman](https://greenwin.kkl.org.il/features/holidays/purim/recipes/ozney-haman)

3. כלי זה, מתקופת הברזל השנייה, נמצא בחפירות ארכיאולוגיות באתר חצור. מה הוא?

- מסיכה
- **רעשן**
- מנורה
- משקולת לחזוק השרירים

הידעתם?

רעשן הוא כלי נגינה המשמש כצעצוע, כלי שעשועים המשמיע רעש, ומכאן שמו. בתרבות היהודית נהוג להשתמש בו בפורים בעת קריאת שמו של המן במהלך קריאת מגילת אסתר, כחלק ממחיית זכר עמלק שהמן נחשב לצאצאו. רוצים להכין רעשן מקורי לפורים? היכנסו לקישור: https://greenwin.kkl.org.il/field_active/diy-green-creation/harmonica

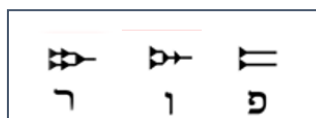
4. כבר מיליוני שנים שצמחים משתמשים בצבעים לצורך ההישרדות שלהם. אצלם פורים כל השנה. מי הצמח שבתמונה?

- סיגלית
- כלנית סגולה
- **פרח הדבורנית**
- אירוס הארגמן

הידעתם?

הדבורנית היא אחד מהצמחים "המתחפשים", והיא דומה בצבעה ובצורתה לנקבת הדבור. הדבורים הזכרים מתבלבלים ומבקשים להזדווג איתה. בזמן ניסיון ההזדווגות, האבקה נדבקת אליהם ומשם מופצת על ידי אותם זכרים שהולכו שולל על ידי הפרחים.

5. פענחו את המילה המופיעה בכתב יתדות, על פי הצופן

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮

הידעתם?

כתב היתדות הוא שיטת כתב קדומה שהייתה נפוצה באזור מסופוטמיה, סוריה, ממלכת פרס, ובאזור של אררט (טורקיה של ימינו).

6. מהו מקור השם פורים?

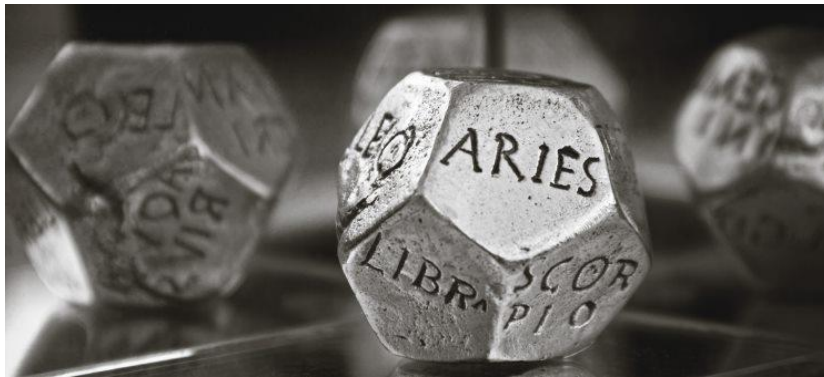
- ביום שבו ניצלו היהודים מגזרות השמד של המן, נשמע מעוף פרפרים שמסמלים חופש.
- **החג נקרא על שום ה"פור" (גורל בפרסית) שהטיל המן.**
- שיבוש של המילה אפורים: הימים ההם היו אפורים הן מבחינת מזג האוויר והן מבחינת המצב.
- פורים מלשון לפרום את הבגד, כיוון שמרדכי התאבל ופרם את בגדיו.

הידעתם?

תחילתה של ממלכת פרס בשנת 539 לפני הספירה, כאשר כבש כורש מלך פרס את בבל, ושלט על הגדולה בממלכות שקמו עד אז בעולם העתיק – ממלכת פרס. אחר כך הורחבו

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

גבולותיה של ממלכת פרס עד למצרים ולצפון הודו, והיא השתרעה "מֵהַדוּ וְעַד כּוּשׁ שְׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה" (אסתר א, א).

7. קסרקס/חשיארש היה, ככל הנראה:

- **אחשוורש**
- המן
- ויזתא
- אבגתא

הידעתם?

חֲשִׂיאֲרֶשׁ הַרְאִשׁוֹן, שהצורה היוונית של שמו, שגם בה היה מוכר היא קסרקס (Ξέρξης), היה מלך פרס האחמנית בשנים 485 עד 465 לפנה"ס. על פי סברה רווחת, עם חשיארש מזוהה המלך אחשוורוש ממגילת אסתר. אחת הראיות לכך היא כתיבת השם (ולא קריאתו) "אחשוורוש" בסוף מגילת אסתר: "וַיִּשֶׂם הַמֶּלֶךְ אַחְשֵׁרֶשׁ מִסַּעַר עַל הָאָרֶץ וְאֵי הַיָּם".

8. על פי גלגל המזלות איזה מזל מתייחס במסורת היהודית לחודש אדר?

- דלי
- **דגים**
- עקרב
- בתולה

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

הידעתם?

גלגל המזל מחולק ל-12 קבוצות כוכבים/מזלות. המזלות הותאמו לתקופות בשנה על ידי ייחוס כל מזל לתקופה שבה השמש עוברת במזל. התקופה של כל מזל נמשכת כ-30 יום, בעונת שנה קבועה, ובאורך מקביל פחות או יותר לסיבוב הירח.

9. שם של עץ שנקרא גם מייפל, והוא גם של חודש עברי בשנה (לכל מילה צליל שונה):

- כסלו
- אדר
- שבט
- ניסן

הידעתם?

אָדֶר הוא סוג גדול של עצים, הכולל למעלה מ-115 מינים, ונודע בשם מייפל. בארץ קיים אדר סורי (Syrian Maple), שנחשב עץ מוגן. מיני האדר מפורסמים בכך שהם בעלי שיפה מתוקה במיוחד שממנה מפיקים סירופ סמיך ומתוק – מייפל.

10. מצוות חג הפורים כוללות:

- קריאת מגילה וסעודת פורים
- הבאת משלוח מנות
- נתינת מתנות לאביונים
- כל התשובות נכונות

הידעתם?

במסורת היהודית נקבעו ארבע מצוות עיקריות לפורים, וישנם גם מנהגים אשר אינם נכללים במצוות המסורתיות אך רבים מקיימים אותם עד היום: דמי פורים, אכילת אוזני המן, עדלאידע.

11. נכון/לא נכון

מגילת אסתר אינה מוזכרת בתנ"ך
לא נכון

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

הידעתם?

בתנ"ך מופיעות חמש מגילות – מגילת רות, מגילת קהלת, מגילת שיר השירים, מגילת איכה ומגילת אסתר – וקוראים בהן בבית הכנסת בחגים ובמועדי ישראל.

12. השנה פורים יתחפש לחג ירוק ואיכותי לסביבה. ציינו אילו מבין הפעולות הבאות תורמות לסביבה

- **הכנת משלוח מנות באופן עצמאי במקום רכישה של משלוח מנות תעשייתי**
- עריכת סעודת פורים בכלים חד פעמיים
- **הכנת תחפושת בעצמכם או החלפת תחפושות בשוק קח-תן**
- טיול בטבע ולהשארת הפסולת במקום

הידעתם?

כל אדם בישראל מייצר 1.7 ק"ג פסולת בממוצע בכל יום. האשפה מגיעה לאתרי הטמנת פסולת ומצטברת בכמויות עצומות. פסולת שאינה מתכלה גורמת למפגעים סביבתיים קשים, ובין היתר לעלייה בפליטת גזים רעילים, עלייה בזיהום הקרקעות באזורי ההטמנה, זיהום האוויר ומי התהום, פגיעה בנוף, סיכון חיות הבר והפצת מחלות מזהמות. בואו נהפוך את חג הפורים לנקי וצוהל יותר...

13. מה משותף לחג פורים ולתקופת הקורונה?

מסיכות, גשם, רעשן, אוזן המן

הידעתם?

למסיכות שונות ישנם שימושים שונים, למשל: הגנה על פניו של עובד, מניעת שאיפת חומרים מסוכנים, הסתרת פנים לצורך שיבוש זיהוי. ישנה השערה שלפיה המנהג להתחפש בפורים/לעטות מסיכות הושפע מן המסורות של עמי אירופה, שנהגו לקיים נשפי מסיכות באביב. במסורת היהודית המסיכה מסמלת שני רעיונות: היפוך ומהפך בגורל והסתרת הזהות האמיתית.